

GNOLJ ZLATO ONG ZLATO

10. državna tematska razstava

JSKD

 KOSOELOV
DOM SEŽANA

10. Državna tematska razstava

Kosovelov dom Sežana, 2026

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

73/77(497.4)(083.824)

GNOJ je zlato : 10. državna tematska razstava : Kosovelov dom Sežana, 2026 ; [katalog razstave] / [urednica Monika Ivančič Fajfar ; besedila Monika Ivančič Fajfar, Janez Zalaznik, Nataša Kovšca]. - Ljubljana : Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, 2026

ISBN 978-961-7252-23-1
COBISS.SI-ID 284809987

DESET NASLOVOV, NEŠTETO ZGODB

Pred nami je katalog jubilejne 10. državne tematske razstave. Od leta 2007, kar Javni sklad RS za kulturne dejavnosti pripravlja razpise, se je bienalno zvrstilo deset raznolikih, marsikdaj zahtevnih, a likovno relevantnih in aktualnih tem. Naslovi so ljubiteljske likovnike nagovarjali k poglobljenemu raziskovanju vsebin, k ustvarjanju v manj razširjenih tehnikah in k reševanju težjih likovnih problemov. A projekt ni kompleksen samo po vsebinski, temveč tudi po izvedbeni plati. Vzporedno z razpisom smo namreč organizirali izobraževanja in izdajali poljudno strokovne priročnike, po vsej Sloveniji se je vsakokrat zvrstilo osem do deset regijskih razstav, pa tudi posamezne razstave na območni ravni, državne razstave so gostovale v muzejih, galerijah in razstaviščih po vsej Sloveniji ...

Ob pogledu na opravljeno delo naj se za strokovni doprinos zahvalim vsem dosedanjim mentoricam in mentorjem, regijskim selektricam in selektorjem ter državnim selektorjem in selektorici. Prav tako gre zasluga številnim sodelavkam in sodelavcem JSKD, ki so projekt koordinirali na terenu in organizacijsko pomagali pri izvedbi. Hvaležna sem za gostoljubje in naklonjenost uglednih partnerskih ustanov. Naj izpostavim tudi idejna botra projekta, Andrejo Koblar Perko in Toneta Račkega, ter Janeza Zalaznika, ki je pomembno sodeloval pri idejnih zasnovah in izvedbah preteklih razpisov ter je za jubilejni katalog, poleg vizualne podobe, prispeval dragoceno refleksijo desetih izvedb tematskih razpisov.

Ob 10. jubileju se najtopleje zahvaljujem in čestitam številnim likovnim ustvarjalcem, ki so aktivno sodelovali oz. sodelujejo v projektu državnih tematskih razstav, spremljajo in sprejemajo naše delo ter nas z neizmerno kreativnostjo navdihujejo. Samo na državnih razstavah se je v desetih letih s 540 najodličnejšimi likovnimi deli predstavilo okoli 280 likovnih ustvarjalcev in likovnih skupin. Ves ta čas s ponosom in iskreno naklonjenostjo spremljamo njihovo ustvarjalnost – njihov napredek, uspeh in zadovoljstvo osmišljajo naše poslanstvo.

Tako smo s predanim vključevanjem velikega števila posameznikov in ustanov uspešno izvedli deset tematskih državnih razstav in načrtujemo že enajsto. Tudi v prihodnje se bomo zavzemali za raznobarvno, izvirno, pomenljivo in vključujočo ustvarjalnost. Ob Kosovelovem letu nas k temu nagovarja tudi zapuščina pesnika, ki je bodočim generacijam, torej nam, tlakovala pot za kritično razmišljanje – ne le o umetnosti, temveč tudi o družbi.

Monika Ivančič Fajfar

PRVIH DESET

Ob listanju katalogov devetih državnih likovnih razstav, ki jih je od leta 2007 bienalno organiziral JSKD, se lahko prepričamo, kako smiselna in učinkovita je bila ideja tematskih razstav, kot sta jih zasnovala takratna vodja likovne dejavnosti Andreja Koblar Perko in akad. slikar Tone Rački. V katalogih namreč lahko sledimo izbranim likovnim delom, ki opazno presegajo običajne rezultate ljubiteljskega ustvarjanja in slednje predstavijo na precej bolj zavezujočo raven. V desetletjih organizirane ljubiteljske likovne ustvarjalnosti, ki se je oblikovala in razvila še v času prejšnje države, so se ljubiteljski ustvarjalci bolj ali manj uspešno spopadali (predvsem) s tematiko krajine in tihožitja na način predstavnega realizma, ki je redko presegel okvire jasno prepoznavne predmetnosti. Temu so sledili tudi različni likovni razpisi s temami, ki so bile bolj vsebinske narave, manj pa namenjene študiju likovnih vprašanj in problemov. Načrt, da se za največji likovni razpis, namenjen ljubiteljskim ustvarjalcem, razpiše teme, ki bodo slednje spodbudile, da stopijo iz cone udobja in prepoznajo likovno snovanje predvsem kot razreševanje določenih likovnih prvin in z njimi povezanih problemov, se je kljub nekaj začetnega nelagodja izkazal za edino smiselno potezo. Že v spremni besedi k prvemu izboru na temo Tudi črna je barva je Tone Rački zapisal:

»Razpis [...] je prinesel prevetritev v sicer precej monoton repertoar motivov, tem in slikarskih pristopov, značilnih za ljubiteljsko likovno ustvarjalnost, in pokazal, da so tudi na tej ravni možni avtentični likovni dosežki. Spodbudil pa bo tudi nov zagon, če se bo uveljavil

lo spoznanje, da vrednost likovnega dela ni samo v mimetičnosti in dekorativni dopadljivosti, ampak, da lahko avtorju in gledalcu nudi zadovoljstvo tudi izrazno močno likovno delo.«

V istem besedilu je še zapisal: »Zato pravi ustvarjalci nikoli ne govorijo o izdelovanju slik, ampak o reševanju problemov. Pri tem seveda ne mislijo na probleme, ki so pogojeni s pomanjkanjem risarskih ali slikarskih veščin, ampak na tiste, ki si jih zastavijo sami, ali tiste, ki jih zastavlja likovna umetnost v določenem obdobju ali okolju.«

Že prvi razpis je ponudil rezultate, ki so kazali na premik v pravo smer, še bolj smel zagon pa je prinesel naslednji, zahtevnejši in kompleksnejši izziv, ki je od ustvarjalcev zahteval, da določeno idejo izpeljejo v tehniki kolaža ali asemblaža. Pri tem razpisu sem na povabilo Andreje Koblar Perko vstopil tudi sam, kot pisec priročnika, s katerim smo osvetlili temo, in kot selektor končnega izbora za državno razstavo. Kolaž je bilo treba namreč predstaviti kot moderno, avtonomno likovno tehniko, ki daleč presega zgolj osnovnošolsko rabo kolaža, omejeno na lepljenje raznobarnih papirjev v določeno prepoznavno podobo. Kolaž, skupaj s svojim tridimenzionalnim bratom asemblažem, se nam je prav zaradi svoje neobremenjenosti z akademskim obrtnim znanjem in dolgo tradicijo slikarstva in kiparstva zdel tudi najustreznejša tehnika za prevetritev ustaljenih predstav in ukalupljenih misli:

»Kolaž namreč od likovnika zahteva veliko spontane ustvarjalnosti in likovne občutljivosti. Slednji sta v ‚klasičnih‘ slikarskih in kiparskih tehnikah pogosto zmotno zapostavljeni na račun drobnjarskega sledenja diktatu motiva, v želji po kar najbolj zvesti in veristični upodobitvi videnega. Ljubiteljski ustvarjalci pri tem pogosto ostanejo ujeti

v prostor, ki ga na eni strani zamejuje urjenje v doseganju osnovnih obrtnih znanj likovne prakse in na drugi strani premajhno zavedanje, da šele preseganje obrtniških veščin in enoznačnega sledenja vidnim zaznavam likovni izdelek dvigne na nivo umetniškega dela.«

Petdeset izbranih del avtorjev in avtoric je potrdilo tezo, da je prav s kolažem mogoče stopiti iz okvirov ustaljenih pristopov in v izdelke vnesti marsikaj, kar bi bilo v bolj konvencionalno zasnovanih delih težje dosegljivo. A tisto, kar je bilo še posebej razveseljivo in kar nas je utrdilo v prepričanju, da je pot ustrezna, se je pokazalo na prihodnjih razpisih – na praktično vsak naslednji razpis so prispela odlična dela, ustvarjena v tehnikah kolaža in asemblaža, ali pa so bili vanje vtkani elementi teh tehnik. Pa tudi kadar v prispelih delih ta referenca ni bila jasno razvidna, je bilo med ljubiteljskimi ustvarjalci mogoče razbrati novo veselje do odkrivanja drugačnih možnosti izražanja, reševanja povsem likovnih vprašanj in eksperimentiranja, ki jih je lahko popeljalo v zanje nepričakovane in presenetljive svetove. Za nas pa je bil to znak, da smo pri ustvarjalcih dosegli preboj v njihovem pristopu in razmišljanju o tem, kaj sploh predstavlja avtentično likovno snovanje.

Sledila sta razpis Tekst in podoba, kjer so ustvarjalci na grafičnem in/ali vsebinskem nivoju raziskovali odnos med tipografskimi in povsem slikovnimi elementi, ter razpis Parafraza, citat in prisvojitve, ki je bil sicer bolj vezan na vsebinske teme, a je vseeno predstavljal tudi formalni izziv. Likovnikom smo, tudi s pomočjo obširnega priročnika, ponudili trideset umetnin iz zgodovine umetnosti, izmed katerih so po lastni presoji izbrali eno delo in ga na svoj način interpretirali. V priročniku sem odločitev za tako temo opisal z besedami:

»Ob najavi razpisa, ki od ustvarjalcev pričakuje, da bodo ustvarili dela na podlagi razpisanih zgodovinskih predlog, se je verjetno marsikdo vprašal, kakšen smisel ima iskanje likovnih vsebin v delih drugih umetnikov. A veliko boljše bi bilo vprašanje, kaj drugega v umetnosti sploh ima smisel kot ukvarjanje z umetnostjo samo. Kajti vsako ustvarjalno dejanje, ki se želi definirati kot umetniško, lahko to stori le v okvirih referenčnega polja, ki umetnost določa. [...] Šele poznavanje raznovrstnih likovnih pristopov, tehnik in izrazov omogoči oblikovanje določenih lastnih idej in vizij v polnokrvno in izvirno likovno stvaritev.«

Razpis je likovnikom obenem omogočil, da so se ga lotili znotraj »domačnega« medija, torej v tehnikah, ki so jih uporabljali že sicer, a so končni rezultati zdaj lahko odpeljali v drugačno smer. Izbrana dela so izkazala visoko raven likovnega znanja, inventivnosti in razmisleka.

Naslednji razpis se je ukvarjal z oblikama kvadrata in kroga, ki ju je bilo treba upoštevati v oblikah nosilcev in znotraj samih likovnih del. Zavedali smo se namreč, da bodo ravno razpisi z jasno začrtanimi naloga mi ustvarjalce prisilili v iskanje kreativnih rešitev. Tudi to je Tone Rački opredelil že v spremni besedi k prvi razstavi:

»Omejitev namreč sprošča kreativnost. Kreativna domišljija se lahko razvija le s premagovanjem ovir in v določenem okviru.«

Sledil je razpis Velika črta, kjer smo želeli likovnike usmeriti v raziskovanje moči črte, ki je kot samostojna likovna prvina v ljubiteljski ustvarjalnosti pogosto spregledana. Samo risanje je pri marsikom bolj »nujno zlo« na poti k »resnejšemu« delu na sliki ali kipu.

Za leto 2020 smo pripravili temo Oblo in oglato in jo pospremili z obsežnim priročnikom, v katerem so bili opisani različni primeri kontrasta med oblimi in oglatimi oblikami, raba in učinki tega kontrasta ter njegova uveljavitev v moderni umetnosti prejšnjega stoletja. Likovniki so imeli povsem proste roke, v kakšni tehniki in na kakšen način bodo odgovorili na izzive teme.

Enako je veljalo tudi za naslednji razpis Videz tipnega, kjer so se morali likovniki potruditi v ustvarjanju stvarnih ali optičnih tipnih tekstur v likovnem delu. Državni selektor, akad. slikar Robert Lozar, je v besedilu h končnemu izboru pomen tipnega poudaril:

»Likovni ustvarjalci puščajo svoje sledi na slikovni površini ali na površini katerega koli objekta na različne načine, z različnimi sredstvi. Ustvarjajo bolj ali manj teksturirane površine, ki pričajo o ustvarjalnem procesu. V teh sledeh se zrcalijo njihove osebnosti, razmišljanja, njihove zgodbe. V vsaki potezi, v vsakem posegu v likovno materijo se zabeleži postopek izgradnje slike, kipa ali katerega koli objekta. [...] V likovnih delih se tako srečujeta dve temeljni izkušnji, dva čuta: vid in tip.«

Morda je bil eden zahtevnejših razpisov Polnost praznine, v katerem so morali likovniki raziskovati razmerje med polnimi oblikami, ki se jih laično običajno razume kot motiv dela, in praznimi prostori, ki se pojavijo med posameznimi oblikami ali okoli njih in se jih laično zamenjuje s pojmom ozadja. V dolgoletni praksi učenja slikanja na likovnih tečajih in delavnicah je bil eden težje premostljivih problemov, kako pri likovnikih doseči, da bodo povsem ponotranjili zavedanje, da sta oba elementa, polnost (motiv, oblike ...) in praznina (medprostor, ozadje ...), v likovnem delu

povsem enakovredna in ju je treba neprestano usklajevati. Celo več: umetnik se lahko odloči, da napetosti, srčiko podobe, zgosti v navideznih prazninah. V katalogu izbranih del je državni selektor Robert Lozar zapisal:

»Likovni ustvarjalci morajo praznine v svojih delih, če mislijo resno, doumeti kot enakovredne oblikam, ki poseljujejo slikovno polje ali prostor, v katerem stojijo konkretni objekti, kipi. Oblike, ki prostor naseljujejo, ga hkrati določajo, saj prostora brez oblik ne moremo niti zaznati. Zato sta oba fenomena prepletena tudi v likovnem ustvarjanju, od začetne poteze s čopičem ali z risalom v slikovnem polju ali prve umestitve realnega objekta, kiparskega materiala v prostor, vse do zaključenega likovnega dela, v katerem mora celota odsevati usklajenost obeh dejavnikov.«

Za deseti, jubilejni razpis smo se snovalci odločili nalogo povezati z okroglo obletnico rojstva in smrti pesnika Srečka Kosovele, ki se v zgodovinskem risu z raznovrstnostjo in modernostjo jezika kaže kot tisti slovenski umetnik preteklega stoletja, ki je v razburljivih prvih desetletjih prejšnjega stoletja najbolje razumel tako družbene pojave časa kot odgovore avantgardnih umetnikov na turbulentni čas sprememb. Izbrali smo nekoliko provokativen naslov Gnoj je zlato, ki je prvi verz Kosovelove pesmi Kons. 5, z namenom, da izzovemo ustvarjalce k rabi smeti, odpadkov in zavrženih predmetov pri kreiranju likovnih del. V priročniku, ki je pospremil zadnji razpis, sem nalogo oblikoval takole:

»Gnoj je zlato je za potrebe našega izziva in tega pisanja treba razumeti v precej dobesednem smislu, kot pretvorbo nečesa brez vrednosti, nečesa odvrženega, izločenega ali banalno vsakdanjega

v nekaj, kar ima potencialno novo vrednost kot sestavni del likovne kreacije. [...] Avantgardnim umetnikom prejšnjega stoletja je možnost vključitve odpadkov, najdenih predmetov, smeti in celo izločkov v likovno delo odprla številne nove in presenetljive možnosti, kako rokovati z likovnim materialom in predvsem, kaj z njim doseči. Kar se je porodilo iz ambicije preseči okostenele akademske okvire umetnosti, ujeti duha časa, ki se je opotekal med tehnološkim in družbenim napredkom na eni in razrednimi boji, vojnami, diskriminacijami in rasizmi na drugi strani, kar se je manifestiralo kot izziv in novost, se je sčasoma in še posebej v tem tisočletju, dodobra uteklo v bolj ali manj sprejemljiv glavni tok sodobne umetniške produkcije. [...] Danes se soočamo z okoljskim onesnaženjem apokaliptičnih razsežnosti [...], zato v rabi odpadkov za ustvarjanje asemblažev, skulptur ali instalacij v zadnjih desetletjih redko ali težko prepoznamo namen radikalnega upora proti umetnostnemu sistemu, ampak želijo umetniki z njimi pogosteje opozoriti na pereče onesnaženje, ki ga povzroča sodobni potrošniški sistem, na negativne posledice, ki jih ima neskončno kopičenje materialnih dobrin na ekosisteme in na odvisnost človeštva od sicer praktičnih in uporabnih materialov.«

Kako so se likovniki spopadli z zadnjim izzivom, je podrobneje predstavljeno v besedilu državne selektorice Nataše Kovšca.

Sam menim, da se je z jubilejno 10. državno tematsko razstavo pomenljivo zaključil prvi obrat. Sklenili smo krog od formalnih problemov črne barve in kolaža do vključevanja sodobnih ekoloških in širših družbenih problemov. Na ta način smo dosegli sintezo raznolikih likovnih nalog, s tem pa tudi simbolno žlahtnost naših prizadevanj pri spodbujanju ljubiteljske likovne ustvarjalnosti.

Osebnostno verjamem, da so selekcionirane tematske razstave v ljubiteljsko likovno ustvarjalnost v dveh desetletjih prinesle veliko svežine in napredka. Kar nekaj likovnikov, ki so pred tem ustvarjali na ljubiteljski ravni, so uspešno izpeljane naloge opogumile, da so se odločili za resnejši študij na kvalificiranih šolah. Drugi s svojimi deli uspešno konkurirajo tudi na likovnih razpisih, ki sicer merijo na profesionalne ustvarjalce. Spet tretjim pa veliko pomeni že to, da na likovna dela gledajo drugače, da jih bolje razumejo in (o)cenijo.

Na izzive digitalno in z umetno inteligenco generiranih podob se bo možno ustrezno odzvati le z dobrim obvladovanjem njihovega branja. Za začetek lahko veliko postorimo z izobraževanjem o tem, kako so podobne strukturirane in kako so se oblikovale od jamskih slikarij do današnjih dni. Razpisi JSKD za državne tematske razstave so zagotovo eden od pomembnih korakov v pravo smer razumevanja vizualnega jezika.

Janez Zalaznik

10 državnih tematskih razstav 2007–2026

Tudi črna je barva / 2007–2008

Galerija Rika Debenjaka Kanal
7. 11.–25. 11. 2008

Državni selektor: Tone Rački
9 regijskih razstav, izbranih 64 del

Kolaž / 2009–2010

Pilonova galerija Ajdovščina
12. 3.–2. 4. 2010
Galerija Delavskega doma Trbovlje
16. 4.–9. 5. 2010
Jakčev dom Dolenjskega muzeja
Novo mesto
30. 9. 2010–30. 1. 2001

Državni selektor: Janez Zalaznik
9 regijskih razstav, izbranih 50 del

Tekst v podobi / 2011–2012

Koroška galerija likovnih umetnosti
Slovenj Gradec
12. 10.–30. 10. 2012
Kulturni center Janeza Trdine Novo mesto
5. 2. 2013–12. 3. 2013
Pavelhaus / Pavlova hiša (Text im Bild / Tekst v podobi)
izbor 15 del
24. 5. 2013–29. 6. 2013

Državni selektor: Janez Zalaznik
10 regijskih razstav, izbranih 58 del

Parafraze / 2013–2014

Posavski muzej Brežice
20. 3.–13. 4. 2014
Narodni muzej Slovenije, Grad Snežnik
26. 9.–9. 10. 2014

Državni selektor: Janez Zalaznik
10 regijskih razstav, izbranih 52 del

Kvadrat in krog, kocka in krogla / 2015–2016

Mestna galerija Nova Gorica

1. 9.–15. 9. 2016

Tovarna umetnosti Majšperk

23. 9.–12. 11. 2016

Koroška galerija likovnih umetnosti
Slovenj Gradec

13. 05.–28. 05. 2017

Državni selektor: Janez Zalaznik
10 regijskih razstav, izbranih 60 del

Velika črta / 2017–2018

Galerija Velenje

20. 6.–28. 7. 2018

Velika galerija Ivana Varla,

Kosovelov dom, Sežana

23. 8.–14. 10. 2018

Državni selektor: Janez Zalaznik
10 regijskih razstav, izbranih 45 del

Oblo in oglato / 2019–2020

Narodni muzej Slovenije, Grad Snežnik

4. 9.–12. 10. 2020

Državni selektor: Janez Zalaznik
10 regijskih razstav, izbranih 60 del

Videz tipnega / 2021–2022

Galerija Murska Sobota

30. 6.–10. 8. 2022

Državni selektor: Robert Lozar
10 regijskih razstav, izbranih 55 del

Polnost praznine / 2023–2024

Galerija na gradu,
Loški muzej Škofja Loka

12. 6.–3. 11. 2024

Državni selektor: Robert Lozar
10 regijskih razstav, 48 del

Gnoj je zlato / 2025–2026

Velika galerija Ivana Varla,
Kosovelov dom, Sežana

20. 8.–9. 10. 2016

Državna selektorica: Nataša Kovšca
8 regijskih razstav, 48 del

ODSEV FRAGMENTARNOSTI SVETA

Uporaba najdenih predmetov in materialov v umetnosti korenini v obdobju zgodovinskih avantgard, ki so v umetniško produkcijo vnesle številne novosti. Gibanja, kot so kubizem, dadaizem in konstruktivizem, so v dvajsetih letih 20. stoletja zavrnila dotedanja estetska merila vrednotenja umetnosti in uveljavila vrsto novih, eksperimentalnih ustvarjalnih tehnik, ki so vključevale tudi rabljene predmete in odpadke. S tem so namreč avantgardni umetniki razširili okvire tradicionalnega umetniškega izraza in umetnost približali duhu časa, prežetega s hitrim razvojem tehnike in glorifikacijo moderne civilizacije. Hkrati pa je bila uporaba zavrženih predmetov v umetnosti reakcija na snobizem meščanske družbe in napad na njene kulturno-umetniške vrednote.

Avantgardni veter je seveda zavel tudi na drugih področjih umetniškega izražanja, gledališča, glasbe, arhitekture in literature, ki jo v slovenski liriki najvidneje zastopa Srečko Kosovel. Njegov pesniški opus je sicer sprva obsegal impresionistično poezijo, v letih 1924 in 1925, ko se je seznanil s futurizmom, ekspresionizmom, zenitizmom in konstruktivizmom, pa je njegova poezija prešla v eksperimentalno fazo, v kateri je ustvaril znamenite konse.¹ Pesmi so izšle v zbirki *Integrali* (1967), s katero se je zapisal tudi v evropsko literarno zgodovino. V konsih je namreč sintetiziral »lirske elemente z matematičnimi, kemijskimi, pikturalnimi, tipografskimi in drugimi intervencijami skupaj s političnimi izjavami.«²

1 Povzeto po: Janez Vrečko, »Srečko Kosovel in evropska avantgarda«, v *Kosovelova poetika/Kosovel's poetics. Primerjalna književnost*, letnik 28, posebna številka, Ljubljana, junij 2005, 46.

2 Prav tam, 50.

Naslov 10. državne tematske razstave *Gnoj je zlato*, ki se pojavi v prvi vrstici Kosovelove pesmi Kons. 5, je torej treba razumeti vsaj z dveh perspektiv. Prvič kot prenos besedne zveze »gnoj je zlato« v nov, literarni kontekst: Kosovel je namreč navdih za verz dobil v naslovu kmetijskega priročnika.³ V tem smislu so likovniki raziskovali prenos vsakdanjih rabljenih predmetov v območje likovnega, v katerem dobijo neumetniški materiali, postavljeni v nove konstelacije tudi nov pomen. In drugič, naslov tematske razstave povzema pesnikove drzne ideje o oblikovanju nove družbe in umetnosti, ideje, ki sovpadajo s težnjami tedanjih evropskih avantgard, kar pomeni, da pri Kosovelu ni šlo le za radikalne novosti v njegovem literarnem izražanju, ampak refleksijo o spremembi življenja v celoti, za novo politično, kulturno in duhovno revolucijo. In prav v tej točki najdemo tudi skupni imenovalec s trenutnimi problemi globaliziranega sveta, ki se po eni strani nahaja na zgodovinskem razpotju, po drugi strani pa se sooča s prenasitčenostjo planeta tako z odpadki kot tudi s podobami in informacijami. Večplastno zastavljena tema državne natečaja je torej – tako kot Kosovelova eksperimentalna poezija – omogočala različne vsebinske interpretacije, od raziskovanja formalnih modernističnih pristopov do družbene kritike potrošništva in aktualnih družbenopolitičnih razmer. To dokazujejo tudi razstavljena dela osemindesetih likovnikov, ki so narejena v različnih izraznih medijih, slikarstvu, kiparstvu, grafiki in fotografiji.

Vrsta razstavljenih del spominja na zgodnje modernistične objekte, sestavljene iz najdenih predmetov, iz katerih so ustvarjalke in ustvarjalci ustvarili nove, pomensko raznolike tridimenzionalne kompozicije.

³ Gre za brošuro z naslovom *Gnoj je zlato* s koristnimi navodili za poljedelce. Več Monika Ivančič Fajfar v uvodu »Kaj je pesnik želel povedati?«, v: Janez Zalaznik, *Gnoj je zlato. Popotovanje smeti po umetnosti od kolaža do reciklaže*. Ljubljana: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, 2024.

Marjan Smrekar je v delu z naslovom *Rajska ptica* uporabil premišljeno izbrane kovinske in lesene predmete, iz katerih je oblikoval zoomorfno skulpturo, ki – kot pove naslov – asociira na stilizirano ptico. Hkrati pa lahko malo plastiko, v kateri prepoznamo del starinskega likalnika in kopito za čevlje, navežemo na kulturno dediščino. Iz tradicije domačega kraja, natančneje rokodelske tehnike polstenja, delno izhaja tudi delo Špele Orešnik, ki je s sestavljanjem odpadnih materialov ustvarila nekakšno trofejo, s katero nedvomno aludira na človekov odnos do naravnega okolja. Delo sicer združuje različne materiale: les, kovinsko cev, kolesarski sedež, odet v polsteno volno, papir in niti, vendar je, kot je zapisala avtorica, izjemno krhko, saj s potegom niti razpade na osnovne gradnike. Podoben princip oblikovanja objekta iz starih kovinskih svetilk in orodij je uporabila **Olga Rezanova**, a s to razliko, da je v kompozicijo vključila tudi raznobarvne plastične zamaške. Njena simbolična skulptura ptice pravzaprav jasno namiguje na ekološko problematiko sodobnega časa, saj zaradi zaužitih drobcev plastike vsako leto pogine na milijone ptic. Staro orodje je tudi osnovni gradnik reliefa **Leopolda Methansa**, ki je kovinske fragmente nanizal v ritmičnem zaporedju in oblikoval podobo nekakšne rečne struge, obdane s stiliziranim rastlinjem. Avtor je delo pomenljivo poimenoval *Večna reka*, saj podoba vzbuja številne miselne asociacije, od simbolnih do družbenokritičnih, povezanih s problematiko vode. S kritiko družbe lahko povežemo tudi delo **Milene Mraović**, ki je fragmente različnih materialov sestavila v nekakšno prostostoječe tihožitje: naslov dela *Sprenevedanje* namreč namiguje na človekov neodgovoren odnos do okolja. Podobno velja za asemblaž **Tanje Ambrožič** z naslovom *Mirujoči pok*: za delo, narejeno iz predmetov geometrijskih oblik, kvadra, odrezanega stožca in kroga, ki so pobarvani v kontrastne barve, se namreč zdi, da je avtorčina osebna interpretacija trenutnega stanja sveta.

SEZNAM REGIJSKIH RAZSTAV GNOJ JE ZLATO

Koordinaciji Celje in Koroška

OI JSKD Ravne na Koroškem
Razstavišče Koroške osrednje
knjižnice dr. Franca Sušnika,
Ravne na Koroškem

11.–28. 11. 2025

Regijska selektorica: Lana Praprotnik

Koordinacija Dolenjska, Bela krajina in Posavje

OI JSKD Krško
Dvorana v parku, Krško

25. 9.–20. 10. 2025

Regijska selektorica: Nataša Mirtič

Koordinacija Gorenjska

OI JSKD Domžale
Galerija Domžale

22. 9.–6. 10. 2025

Regijska selektorica: Anamarija Stibilj
Šajn

Koordinacija Južna Primorska

OI JSKD Ilirska Bistrica
Pavlovčeva galerija Ilirska Bistrica
3. 10.–30. 10. 2025
Regijska selektorica: Polona Škodič
Prenos razstave: Sončna dvorana,
Izola, 7. 11.–26. 11. 2025, Krpanov
dom, Pivka, 3. 12. 2025–10. 1. 2026

Koordinaciji Maribor in Pomurje

OI JSKD Gornja Radgona
Galerija Doma kulture Gornja Rad-
gona
6. 11.–28. 11. 2025
Regijska selektorica: Eva Žula

Koordinacija Osrednja Slovenija

OI JSKD Ljubljana - okolica
Galerija JSKD Kočevje
19. 11.–31. 12. 2025
Regijska selektorica: Vida Sladana
Mitrovič

Koordinacija Ptuj

OI JSKD Lenart
Avla Jožeta Hudalesa Občina Lenart,
Lenart v Slovenskih goricah
17. 10.–14. 11. 2025
Regijska selektorica: Metka Zupanič

V posameznih skulpturalno zasnovanih delih je izrazito izpostavljen intimni pečat avtorjev. **Kristina Lindav** je iz starih ponošenih čevljev, otroških in odraslih, ustvarila oblo plastiko, ki v njenem osebнем izraznem jeziku simbolizira življenjsko pot, prežeto z izkušnjami. To potrjuje tudi naslov dela *Pot je zlato*, ki je pravzaprav parafraza Kosovelovega verza. Avtorica je simboliko prehojene poti dodatno poudarila z narisanimi črnimi črtami, ki hkrati povezujejo posamezne čevlje v celoto in dinamizirajo kompozicijo. Intimna poetika zaznamuje tudi delo **Ivana Janija Konca**, narejeno iz različnih materialov, ki temelji na kontrastu med vertikalno usmerjeno organsko formo in geometrijsko zasnovano obdajajočo strukturo. Delo **Helene Angelski**, v katerem je na izviren način povezala najden kovinski element s keramiko, pa lahko zaradi oblike ročne torbice interpretiramo kot simbolično upodobitev avtoričinega notranjega sveta. Za ročno torbico namreč velja, da je podaljšek identitete, zlasti ženske.

Nekatera druga dela se nasprotno nanašajo na zunanji svet, konkretno na tehnološki razvoj in družbenopolitično dogajanje v zadnjih dveh desetletjih. **Robert Kokol** se s svojim objektom *Analogna ozimnica* – stekleno posodo, napolnjeno z zvitki fotografskega filma – navezuje na digitalno dobo, v kateri je analogna fotografija preteklost, čeprav je ob tem treba poudariti, da smo v zadnjem času priča trendu oživljanja analogne fotografije.⁴ Izhodišče asemblaža **Andreja Perka** je ravno tako fotografska preteklost, vendar s to razliko, da je delo prežeto z intimno vsebino. Star potovalni kovček je napolnil tako z neuporabnimi aparati in drugo staro fotografsko opremo od leta 1901 do 1987 kot tudi z uničenimi filmi ter fragmenti številnih historyčnih fotografij, iz katerih je oblikoval formalno slikovit kolaž. Odras nezadržnega razvoja tehnologije

⁴ Gre za t.i. hibridno fotografijo, ki povezuje analogno fotografijo z najnovejšimi tehnologijami.

je tudi delo **Marjete Baša**: iz ostankov 3D-tiskanja je ustvarila nekakšno fantastično krajino, sestavljeno iz stiliziranih dreves, ki so premišljeno razporejena po transparentnem kubu in spominjajo na muzejsko dioramo. **Miljanka Simšič** pa v svojem delu z naslovom *Sedanost* odpira vprašanje migrantske krize v zadnjem desetletju. Tekstilne figurice v keramičnem čolnu namreč že na prvi pogled povežemo s tragično usodo tisočev političnih in ekonomskih beguncev na njihovi poti v boljše življenje.

Na stvarni prostor in čas se navezuje tudi delo **Jožice Petrišič**, ki je za osnovo uporabila tkanino iz leta 1950. Tekstilni material, ki so ga uporabljali v postopku izdelave papirja v tovarni Djuro Salaj v Krškem, je obogatila s keramičnimi fragmenti, med katerimi so tudi koščki opeke, ki jih je izoblikovala morska voda. Osnovni element dela **Andreje Srne Žibert** je, nasprotno, njen lastni izdelek – porcelanasta vaza, ki je počila med žganjem. Delo je poimenovala *Kintsugi* po starodavni japonski tehniki restavriranja, pri kateri reže počene keramike popravijo z materialom, ki mu primešajo zlat prah. Prav zato so »zlate« razpoke vidne, s tem pa predmet pridobi dodatno vrednost. Avtorica sicer v tem primeru ni uporabila zlata, temveč mah. Z uporabo naravnega materiala je namreč želela poudariti, da je tudi keramična vaza odlitek naravne forme – natančneje drevesnega debla, na katerem so jasno vidne sledi lubadarja. Veje dreves, na katerih opazimo sledi lesnih črvov, ki so ustvarili prefinjene organske vzorce, je v svoje delo vključila tudi **Andreja Penko Požar**. Posamezne elemente lesa je premišljeno razvrstila na podlago stare uokvirjene slike, s tem pa je podobe vitalnih, nezavednih funkcij živali prenesla v nov, kulturni kontekst.

Koordinacija Severna Primorska

OI JSKD Idrija
Galerija sv. Barbare Idrija
23. 10.–7. 11. 2025
Regijska selektorica: Mateja Ocepek

Materiale, najdene v naravi, so v svoje stvaritve vključili tudi nekateri drugi avtorji. **Branko Žunič** je (domnevno) iz živalskega okostja in kovinskih elementov ustvaril fantastično bitje, ki še najbolj spominja na skelet izumrlih živali – seveda v pomanjšanem merilu. Mala plastika brez dvoma odpira razmislek o človekovem odnosu do naravnega okolja, medtem ko **Peter Polončič Ruparčič** v svojem delu reflektira pomen glasbe. Skulpturo v podobi harfe s strgano »leseno« struno pa lahko razumemo tudi v metaforičnem smislu – kot pretrgane vezi s svojim notranjim ali zunanjim svetom.⁵

Intimna vsebina preveva tudi delo **Vesne Poznič**, ki pravzaprav predstavlja vezni člen med tridimenzionalnimi objekti/skulpturami in slikarskimi deli. Osnova objekta je namreč kabinski kovček, v katerega je vstavila stilizirana portreta zakoncev na zlatem ozadju.⁶ Kot je zapisala sama avtorica, izhaja osnovna ideja iz tradicionalne slovenske spalnice, v kateri pogosto zasledimo podobe zakonskega para, obešene nad posteljo. Njeno delo je torej simbol domačnosti, saj nadomešča toplino doma, kjerkoli se nahaja. Na podoben način (kot odprt kovček) je v galerijskem prostoru predstavljeno delo **Antona Benedika**: ustvaril je namreč papirnato zloženko z naslovom *Bilo je ...?*, v kateri predstavlja različne vizualne zgodbe, narejene v tehniki kolaža. S premišljeno uporabo različnih fragmentov – podob, besedil, notnega črtovja, pisemskih ovojev ipd. – je oblikoval slikovito in večplastno osebno pripoved o minulem času. Intimne zgodbe sta v kolaž z naslovom *Moj dom* prelili tudi **Klavdija Špenko** in **Milena Žavbi**, ki delujeta v umetniškem tandemu Dumija Petakel. Kompozicijo, sestavljeno iz premišljenega prepleta podob

⁵ Znano je, da ima glasba, ki deluje neposredno na človekova čustva, velik vpliv na oblikovanje odnosa do sebe in sveta.

⁶ Gre pravzaprav za avtoportret in portret.

in besedil, sta obogatili z elementi ilustracije, ki se ponekod razteza tudi na slikovni okvir.

Klasično kolažno tehniko prepletanja podob iz različnih virov zasledimo še v delu **Milene Žohar**, ki je ustvarila osebno vizualno pripoved o življenju. V kolažu z naslovom *Transformacija* razmišlja o nujnih spremembah človekovega odnosa do narave, ki bi na svetu ponovno vzpostavil harmonijo. **Ana Hanzel** je tehniko lepljenke prenesla tudi na tridimenzionalno podobo, ki ji je dodala elemente asemblaža. Njena podoba *Dekonstruirane Venere* namreč vključuje poleg časopisnih fragmentov tudi različne predmete, od ročne ure, ki nadomešča eno oko, do odpadne plastike, s katero je ustvarila volumen las. Kot je zapisala sama avtorica, zaznamuje njena Venera odklon od klasične lepote, delo pa lahko razumemo tudi v metaforičnem smislu, v kontekstu odmika od naravnega ritma življenja in/ali vrednot. Elemente kolaža in asemblaža zasledimo tudi v delu **Marte Tekavec**, ki je na izviren način povezala portret Salvadorja Dalija in urni mehanizem. Za delo s pomenljivim naslovom *Čas teče se zdi*, da simbolizira predvsem slikarjevo dožemanje časa, omogoča pa tudi druge interpretacije, povezane denimo s podnebnimi spremembami.

Razstava predstavlja tudi dva asemblaža, izdelana iz vsakovrstnih predmetov in materialov. **Aleksander Lavrenčič** je dobesečno recikliral odpadne materiale, ostale pri prenovi stanovanja, in jih premišljeno sestavil v uravnoteženo kompozicijo, pričvrščeno na poškodovano platno. Podobo, ki ponazarja razuzdanega konja kot avtorjevo osebno metaforo svobode, je poenotil s črno barvo in na slikovni ploskvi izpostavil le dva barvna poudarka: rdečo in belo točko. Na podoben način je svoje delo koncipiral **Egon Prijon**, le da odpadni materiali na slikovni ploskvi

oblikujejo nekakšen kup, iz katerega štrli človeška roka, ki grabi po rešilni bilki. Zdi se, da delo s kompleksnim naslovom *If (Duša ≠ „Zlato“; Gnoj = ∞ ; Gnoj = 0)*⁷ ponazarja upanje v času globalnega brezupa, hkrati pa se vsebina navezuje na paradoks v Kosovelovem verzu.

Če asemblaž Egona Prijona omogoča različne interpretacije, je sporočilo **Romea Štrakla** nedvoumno. Njegov sitotisk na odpadne ofset plošče s pomenljivim naslovom *Gaza* je izrazito družbenokritično delo, s katerim odpira vprašanja človečnosti v današnji družbi. Sodobnost v svojem delu reflektira tudi **Slavko Toplak**, a s to razliko, da je v ospredju njegovih razmišljanj tehnološki napredek. *Digitalno mesto* je oblikoval iz elektronskih odpadkov, ki predstavljajo v času pospešene avtomatizacije in razvoja umetne inteligence čedalje večji problem. Skratka, delo napeljuje na dejstvo, da odpadki digitalnega sveta niso nekaj nematerialnega, kar je shranjeno v abstraktnem »oblaku«, ampak so podatkovni centri fizične zgradbe, polne računalnikov, ki so lačni energije.

Poleg tehnološke in naftne industrije je eden največjih onesnaževalcev našega planeta tekstilna industrija, ki jo spodbuja potrošniški življenjski slog. Na to problematiko opozarja v svojem delu **Karmen Zaletel Potočnik**, ki je *Mozaik rabljenih oblačil* ustvarila iz odpadnih kosov stirodurja in tekstila. Oblikovala je pravzaprav izvirno verzijo tekstilnega mozaika kontrastnih barv, v katerem prevladujejo arabeske forme, opazimo pa tudi razpršene črne črke, ki tvorijo zapis v angleškem jeziku »Too Much Clothes«. Avtoričino sporočilo je torej jasno: v času, v katerem prevladuje hitra moda cenениh oblačil, pogosto izdelanih na Daljnem vzhodu, je prehod na trajnostno potrošnjo nujen, saj zavrženi kupi oblačil dušijo

⁷ Naslov je nekakšna enigmatična enačba »možnosti rešitve« iz dane situacije, pri čemer »verjetnost rešitve« po avtorjevih besedah »neizogibno teži k ničli.«

svet. Podobno sporočilo uteleša delo **Marcele Kopitar**, ki je ustvarila tekstilni kolaž iz starega džinsa. Avtorica je iz fragmentov blaga oblikovala stilizirano mestno krajino, v kateri izstopajo logotipi blagovnih znamk, ki napeljujejo na dejstvo, da našo lastno identiteto pogosto gradimo na stvareh – torej zgolj na zunanjem videzu.

Ostanke tekstila, kombinirane z različnimi odpadnimi materiali ali slikarskimi barvami, opazimo še v nekaterih drugih delih. **Nada Stajnko** je ustvarila minimalistično zasnovano sliko, narejeno iz ostankov rdeče bombažne niti in črnih plastičnih vreč, iz katerih je oblikovala monokromni barvni ploskvi, ki prekrivata celotno slikarsko površino. Na prvi pogled se sicer zdi, da slika nagovarja gledalca zgolj z bogato teksturo kontrastnih barv, a pomenljiv naslov *Upanje* priča, da delo uteleša globlji pomen, povezan s trenutnim časom. **Bojan Lubaj** je v svojo abstraktno kompozicijo vključil zavrženo majico, ki zavzema večji del slikovne ploskve. Sliko je dopolnil z besedami, števili, slikarskimi potezami in risarskimi elementi, ki kažejo, da je v delo prelil tudi svoja osebna občutja. Če je tekstil v delu Bojana Lubaja zgolj eden od slikovnih elementov, je **Gregor Kraljić** uporabil rabljeno oblačilo kot slikarsko platno. Usnjeno jakno je pravzaprav preoblikoval v nekakšno visečo prostorsko instalacijo, ki jo v celoti prekrivajo stilizirane podobe, naslikane z odločnimi potezami v izrazitih barvah. Tekstil kot osnovo za grafično delo je uporabila tudi **Alenka Venišnik**, a s to razliko, da se podobe, natisnjene v tehniki globokega tiska, plastijo druga na drugi in hkrati prepletajo s kolažnimi elementi čipke. S platenjem motivov, vzetih iz narave, je po eni strani ustvarila globino na slikovni ploskvi, po drugi strani pa je poudarila vsebino, ki se navezuje na človekov odnos do naravnega prostora.

Rabljene materiale kot slikovno podlago opazimo tudi v delih vrste drugih avtorjev. **Andreja Komočar** je ustvarila barvni linorez z naslovom *Aspekt podzavesti* na časopisni papir, natančneje stran slovenskega dnevnika *Delo*. S prepletom domišljijjskih podob in zapisov o vsakdanjih dogodkih je namreč dodatno poudarila vsebino, ki prikazuje sfero podzavesti, kjer so shranjene podobe/misli/izkušnje preteklosti in sedanjosti. V delu **Barbare Cassermann** prepoznamo znano slikarsko podobo »kofetarice«, na katero je avtorica odtisnila svojo lastno grafiko z recikliranimi materiali, grafični odtis pa je oplemenitila tudi s kolažnimi elementi. Na ta način je ustvarila večplastno podobo, ki je obenem svojevrsten poklon Ivani Kobilci kot eni najuspešnejših slovenskih slikark.

Še bolj drzna pri izboru slikarske podlage je bila **Suzana Marovt**, ki je za osnovo svojega dela izbrala zavržen satelitski krožnik, na katerem se prepletajo abstraktne podobe, črtni elementi ter zapis celotne Kosovelove pesmi *Kons 5*. Avtorica pravzaprav verze konstruktivistične mojstrovine obravnava kot avtonomne likovne forme, ki so premišljeno razporejene po slikovni površini in osmišljajo vsebinski koncept likovnega dela. Poklon vizionarski misli Srečka Kosovela predstavlja tudi delo **Roka Alboje**, ki je v večplastni fotokolaž ravno tako vključil naslovno pesem *Kons 5* – le da v originalni verziji. Prepoznaven Kosovelov rokopis proseva skozi (večinoma) abstraktne podobe, ki – tako kot pesem – omogočajo več interpretacij.

Zapis Kosovelove pesmi v obliki kolažnega fragmenta, ki dopolnjuje močno stiliziran pesnikov portret, opazimo še v delu **Vesne Štolfa**. Gre pravzaprav za nekakšno pesnikovo silhueto, prepoznavno zgolj po očalih, ki poudarjajo njegov intelektualni potencial. Delo **Dejana Ristića** pa lahko navežemo na Kosovelov ustvarjalni izraz – v tem primeru na svežino,

ironijo in duhovitost. Avtor je namreč ustvaril formalno minimalistično delo z absurdnimi elementi, ki jih težko povežemo v zgodbo in kažejo, da gre za vizualizacijo subjektivnih idej.

V delih posameznih avtorjev opazimo navezanost na kraj/pokrajino, od koder prihajajo. Slikarsko delo **Erne Kopše**, narejeno iz kolažnih fragmentov geometričnih oblik, aludira na kraško krajino, ki je Kosovela ustvarjalno močno določala. **Danilo Jereb** se je vsebinsko navezal na tradicijo lokalnega prostora, natančneje na kulturno dediščino idrijske čipke, ki je v delu prisotna tudi kot kolažni element. Sicer pa lahko Jerebovo delo – kot namiguje naslov *Njene roke* – označimo kot poklon klekljaricam, zaslužnim za ohranjanje tradicionalne veščine. Posredno se na lokalno krajino navezuje tudi delo **Vidke Borko**, ki je sicer ustvarila klasično sliko, vendar je poleg slikarskih barv uporabila povsem neobičajen material – grozdno mešanico, ki ustvarja na slikovni ploskvi specifično teksturo.

Zadnji sklop izbranih del predstavlja večinoma fotografske interpretacije tematike. **Stanislav Perko** se predstavlja s fotografijo insceniranega motiva rabljenih kovinskih predmetov, med katerimi dominira zobato kolo, ki po eni strani poudarja naslov fotografije *Čas je zlato*. Po drugi strani pa podoba asociira na nekakšno mehansko glavo. Enak fotografski pristop zasledimo v delu **Suzane Uršič**: iz smeti, ki jih je naplavilo morje, je oblikovala stiliziran obraz, ki ga lahko interpretiramo kot obličje sodobnega časa. Odpadni materiali so tudi osrednji motiv fotografije **Maje Špendal**, a s to razliko, da je uporabila dvojno ekspozicijo in s pomočjo estetizacije (domnevno) rjastih površin ustvarila povsem abstraktno podobo. Motivi na posnetkih **Simona Krejana** so nasprotno prepoznavni in tvorijo, povezani v fotografski triptih, kompleksno

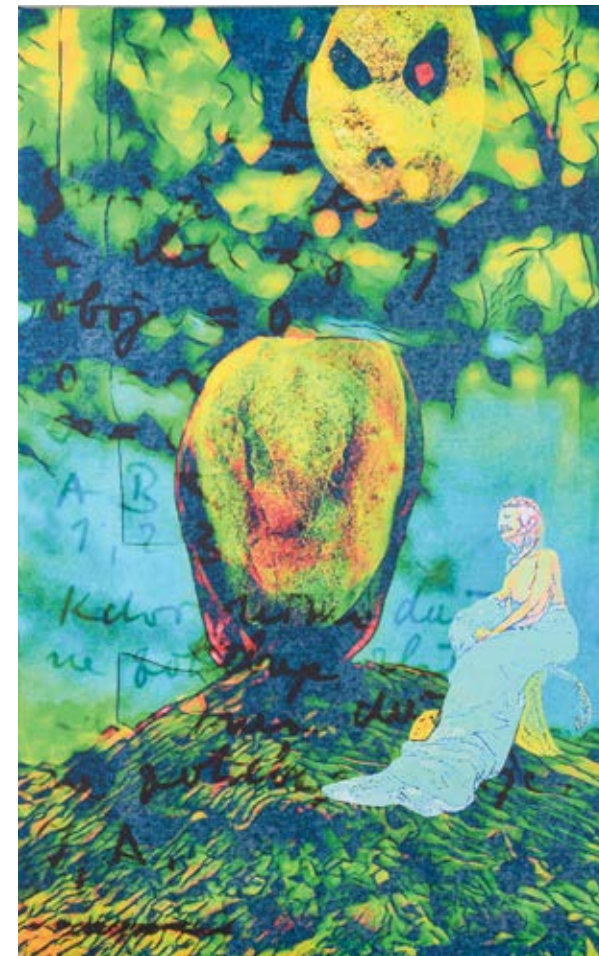
zgodbo transformacije: odpadek (ogorek), ki gre skozi preobrazbo (ponazarja jo nekakšno pogorišče), se manifestira v duhovnem (mrežasto okno s križem). Delo, obogateno s formulo $1 + 1 = \infty$, torej ponazarja ne le metaforo za kroženje snovi, ampak tudi duhovno preobrazbo, potrebno za reševanje globalnih problemov človeštva. V stenski instalaciji **Eve Vasilyeve**, sestavljeni iz fotografskih del in keramičnih vaz, pa se transformacija kaže na drugačen način. Fotografiji prikazujeta odrabljene stroje, ki jih rastlinje postopoma prerašča in spreminja v žive skulpture. Keramične vaze, na katere je avtorica odtisnila erodirano površino fotografiranih strojev, pa ustvarjajo preplet narave in kulture tudi v konkretnem galerijskem prostoru: iz posod namreč raste zelenje.

Sporočilo razstave je torej dvojno: likovna dela so najprej *hommage* Srečku Kosovelu, njegovemu drznemu kreativnemu umu, ki je natančno detektiral svet, v katerem je živel. Po drugi strani pa razstavljena dela odpirajo prostor za refleksijo o trenutni družbeni stvarnosti – o svetu, ki postaja kljub globalizaciji in tehnološkemu napredku vse bolj fragmentiran, razdeljen, nepovezan, negotov. Uporabo zavrženih, rabljenih in odpadnih predmetov/materialov lahko pravzaprav razumemo tudi v simboličnem smislu: kot združevanje obstoječih fragmentov potrošniške družbe, iz katerih je mogoče oblikovati nov model življenja. O tem, da umetnost človeku »pomaga pri oblikovanju boljše družbe in lepšega sveta«, je bil namreč prepričan že Srečko Kosovel.⁸

Nataša Kovšca

⁸ Pia Prezelj: „Kjer je Kosovel pasel svojo kozo in poslušal vršenje borov“, objavljeno v: *Delo*, 19. 1. 2026. www.delo.si/kultura/knjiga/kjer-je-kosovel-pasel-svojo-kozo-in-poslusal-vrsenje-borov

Rok Alboje
Tolmin
Hommage: K.onS.5., fotokolaž,
80 cm × 50 cm, 2025

Helena Angelski

Ljubljana

Vintage najdba, žgana glina, oksidi, metal,
7 cm × 17 cm × 17 cm, 2025

Tanja Ambrožič

Novelo, Kostanjevica na Krasu

Mirujoči pok, objekt,
68 cm × 45 cm × 33 cm, 2025

Marjeta Baša

Zagradec

Rdeči gozd, plastika,

29 cm × 36 cm × 20 cm, 2025

Anton Benedik

Knape

Bilo je ..., kolaž,

12 prizorov po 23,5 cm × 15,5 cm, 2025

Vidka Borko

Gornja Radgona

Groz(d)na misija, grozdje in akril na platnu, 60 cm × 60 cm, 2025

Barbara Cassermann

Izola

Jutranja kava, grafika, 60 cm × 50 cm, 2025

Ana Hanzel

Sežana

Dekonstrukcija Venere, asemblaž,
50 cm × 40 cm × 20 cm, 2025

Danilo Jereb

Idrija

Njene roke, mešana tehnika,
80 cm × 80 cm, 2025

Robert Kokol

Novo mesto

Analogna ozimnica, asemblaž,
45 cm × 30 cm × 25 cm, 2025

Andreja Komočar
Brežice
Aspekt podzavesti, barvni linorez,
70 cm × 50 cm, 2025

Ivan (Jani) Konec

Oplotnica

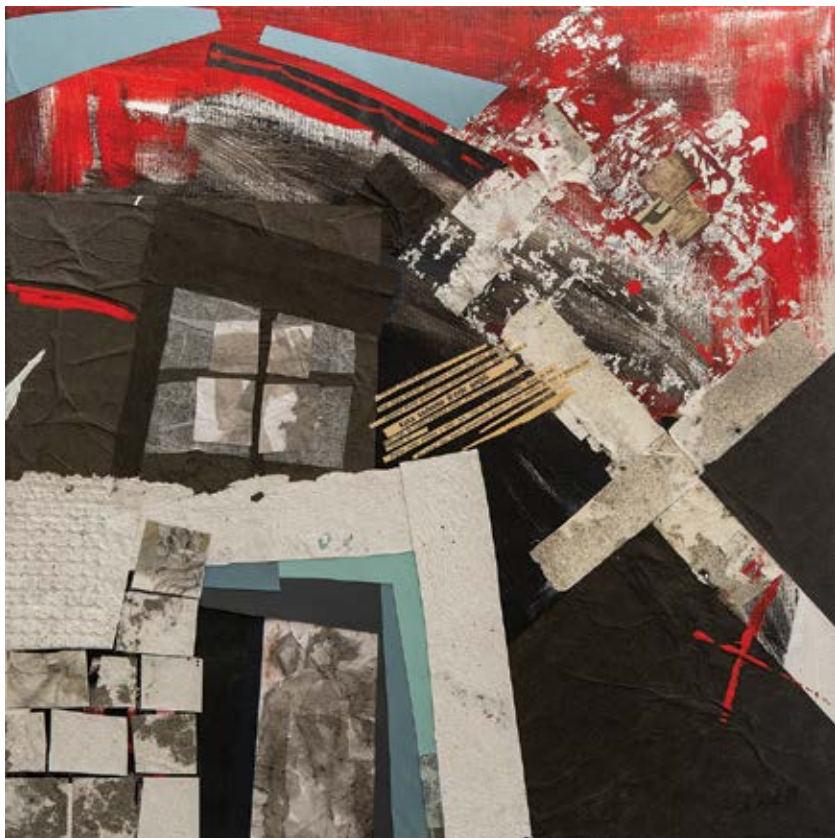
Matrica, mešana tehnika,
43 cm × 22 cm × 23 cm, 2025

Marcela Kopitar

Lukovica

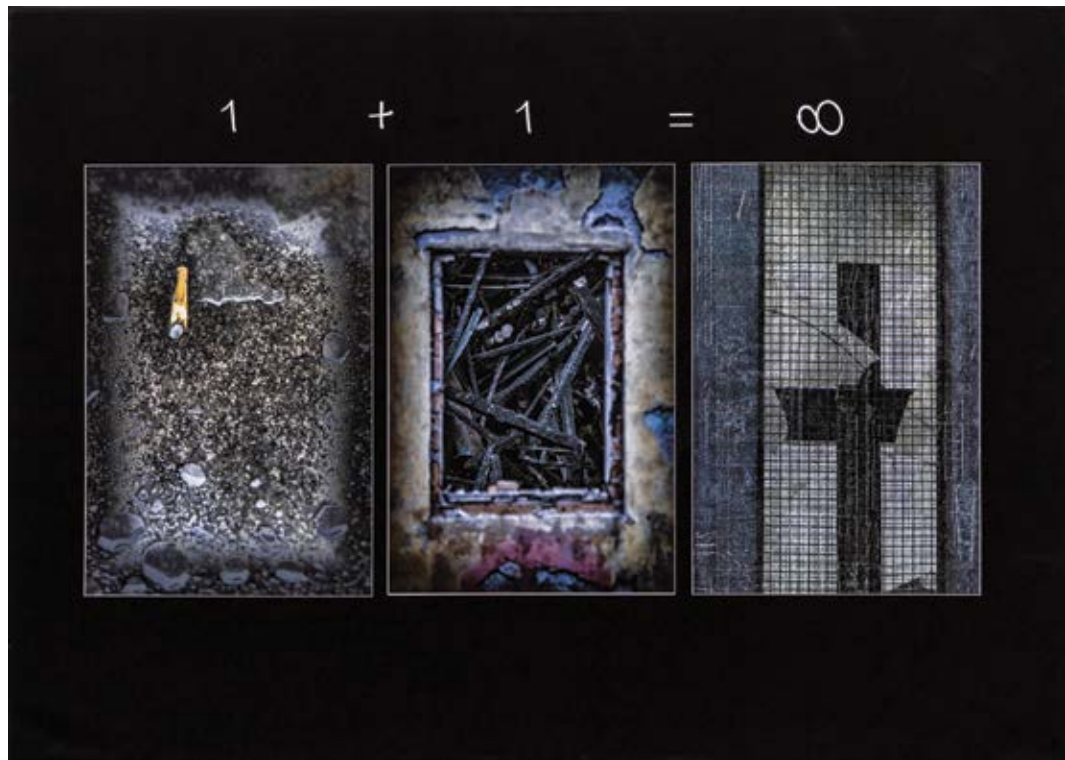
Drugo življenje, tekstilni kolaž,
60 cm × 40 cm, 2025

Erna Kopše
 Senožeče
V tišini, mešana tehnika, 50 cm × 50 cm, 2025

Gregor Kraljić
 Velenje
Ledarka, akril na usnjeno jakno,
 80 cm × 60 cm, 2025

Simon Krejan

Kranj

Pot v neskončnost, triptih fotografij na platnu,
70 cm × 50 cm × 2,5 cm, 2025

Aleksander Lavrenčič

Litija

Mojih pet minut, asemblaž,
76 cm × 62 cm, 2025

Kristina Lindav

Tržič

Pot je zlato, asemblaž,
40 cm × 30 cm × 30 cm, 2025

Bojan Lubaj

Kidričevo

Majica, mešana tehnika,
70 cm × 60 cm, 2025

Suzana Marovt

Oplotnica

Zlati signali,

akril na satelitskem krožniku,

φ 76 cm, 2025

Leopold Methans

Spodnja Velka

Večna reka, varjeno železo,

50 cm × 70 cm × 3 cm, 2025

Milena Mraović

Krško

Sprenevedanje, mešana tehnika,
27 cm × 23 cm × 23 cm, 2025

Špela Orešnik

Solčava

AI, asemblaž, posltenje,
40 cm × 70 cm × 60 cm, 2025

Andreja Penko Požar
Pivka
Sledi Življenja,
mešana tehnika,
43 cm × 43 cm, 2025

Andrej Perko
Vipavski Križ
Konec nekega časa,
objekt, kolaž, asemblaž,
52 cm × 66 cm × 40 cm, 2025

Stanislav Perko

Podljubelj

Vse je v glavi, fotografija,
40 cm × 30 cm, 2025

Dumija Petakl (Milena Žavbi in Klavdija Špenko)

Zbilje

Moj dom, kolaž,
70 cm × 50 cm, 2025

Jožica Petrišič

Krško
Nekoč, keramika in filc,
52 cm × 70 cm, 2025

Peter Polončič Ruparčič

Ljubljana
Strune, milo se glasite,
les, kovina, papirnata kaša, akril
54 cm × 50 cm × 18 cm, 2025

Vesna Poznič

Dobova

Vedno naju bom lahko s sabo vzela, mešana tehnika,
55 cm × 40 cm × 20 cm, 2025

Egon Prijon

Bilje

if (*Duša* ≠ "Zlato"; *Gnoj* = ∞ ; *Gnoj* = 0), asemblaž,
40 cm × 50 cm × 30 cm, 2025

Olga Rezanova

Bistrica ob Sotli

Prekleta plastika! Jaz umiram., asemblaž,
55 cm × 35 cm × 30 cm, 2025

Dejan Ristić

Gabrje

Soba 4, asemblaž in olje na mavčno podlago,
48 cm × 75 cm × 2 cm, 2025

Miljanka Simšič

Ljubljana

Sedanjost,

bela glina, manganov oksid, figurice iz blaga,

lesen podstavek,

18 cm × 12 cm × 60 cm, 2025

Marjan Smrekar

Šenčur

Rajska ptica, asemblaž,

39 cm × 46,5 cm × 10,5 cm, 2025

Andreja Srna Žibert
 Bevke
Kintsugi, porcelan, mešana tehnika,
 32,5 cm × 9 cm × 14 cm, 2025

Nada Stajanko
 Ljutomer
Upanje, mešana tehnika,
 50 cm × 40 cm, 2025

Maja Špendal

Ljubljana

Igra, fotografija (dvojna ekspozicija),
30 cm × 42 cm, 2025

Vesna Štolfa

Sežana

Kraški poet, mešana tehnika,
70 cm × 50 cm, 2025

Romeo Štraki

Sveta Trojica v Slovenskih goricah

Gaza, Sitotisk na odpadne ofset plošče, 100 cm × 100 cm, 2025

Marta Tekavec

Ribnica

Čas teče, asemblaž, 28 cm × 28 cm, 2025

Slavko Toplak

Lenart v Slovenskih goricah
Digitalno mesto, kolaž,
 55 cm × 80 cm, 2025

Suzana Uršič

Vrtolba

Obraz morja,
 fotokolaž,
 20 cm × 20 cm, 2025

Eva Vasilyeva

Koper

Izum, stenska kompozicija (keramika, fotografija, rastline),
90 cm × 55 cm × 3 cm, 2025

Alenka Venišnik

Brežice

Sledi, ki ostanejo, globoki tisk na blagu,
107 cm × 70 cm, 2025

Karmen Zaletel Potočnik

Slovenska Bistrica

Mozaik rabljenih oblačil, odpadni stirodur in oblačila,

58,5 cm x 99 cm, 2025

Branko Žunič

Grčarice, Dolenja vas

Huda mravljica, mešana tehnika,

50 cm x 50 cm x 45 cm, 2025

Milena Žohar

Laško

Transformacija, kolaž, 50 cm × 50 cm × 3 cm, 2025

10. državna tematska razstava

Gnoj je zlato

katalog razstave

Izdajatelj: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti

Odgovorna oseba: mag. Mojca Jan Zoran, direktorica

Urednica: Monika Ivančič Fajfar

Besedila: Monika Ivančič Fajfar, Janez Zalaznik, Nataša Kovšca

Jezikovni pregled: Špela Fele

Oblikovanje: Janez Zalaznik

Tisk: CICERO, Begunje, d.o.o.

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana, 2026

Koordinacija projekta: Monika Ivančič Fajfar, Vladislava Navotnik

Postavitev razstave: Nataša Kovšca in tehnična ekipa Kosovelovega doma Sežana.

Avtorji fotografij za kataloge regijskih razstav: Dobran Laznik in Nina Högl (Celje in Koroška), Mateja Gačnik Miklavž (Dolenjska, Bela Krajina in Posavje), Rok Majhenič (Gorenjska), Martin Peca (Južna Primorska), Nina Grein, (Maribor in Pomurje), Marko Burger, Klemen Ceglar, Martin Petrič, Tanja-Pina Škufca, Robi Verbajs, Urban Zore, Aleš Žnidaršič (Osrednja Slovenija), Romeo Štraki (Ptuj), Matej Peternej (Severna Primorska).

